

Miljö- och energidepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
anna.m.carlsson@regeringskansliet.se

Er referens M2018/02927 /Ee

Svensk Vindenergis och Svensk Vindkraftsförenings synpunkter på Energimyndighetens rapport om kontrollstation 2019 för elcertifikatsystemet (ER 2018:25)

Svensk Vindenergi och Svensk Vindkraftsförening tackar för möjligheten att lämna synpunkter på Energimyndighetens rapport om kontrollstation 2019 för elcertifikatsystemet, vilka vi arbetat fram tillsammans med våra medlemmar.

Svensk Vindenergi och Svensk Vindkraftsförening är branschföreningar vars medlemmar är de företag och privatpersoner som stått för merparten av de satsningar som bidragit till att nå utbyggnadsmålet inom elcertifikatsystemet. Medlemmarna utgör även kärnan av de företag som kommer att fortsätta satsa för att nå de långsiktiga energi- och klimatmålen.

Klimatfrågan är vår tids största utmaning. Behovet av mer förnybar elproduktion ökar ständigt. Att vårt utbyggnadsmål nås cirka 10 år i förtid är i grunden mycket positivt. Det innebär betydande koldioxidbesparingar, ett pressat elpris, ökad försörjningstrygghet och ger bättre förutsättningar för fortsatt elektrifiering och digitalisering.

Föreningarna ser att all vidare utbyggnad av landbaserad vindkraft i Sverige kan ske på marknadsmässiga grunder framöver. Det finns alltså inte längre behov av subventioner till nya investeringar i mogen teknik.

Vi avstyrker bestämt Energimyndighetens förslag till stoppregel och förordar en lösning som

- säkerställer balans i systemet i enlighet med proposition 2016/17:179,
- ger rättvisare villkor mellan nya och gamla investeringar,
- möjliggör rimligare avvägning mellan producent- och konsumentnytta,
- möjliggör samma spelregler i Sverige som i Norge,
- möjliggör ett tidigare avslut av systemet genom att komprimera kvotkurvan,
- innebär elcertifikatkostnad dels inom "budget" för energiöverenskommelsen och dels under det historiska genomsnittet,
- är förenlig med EU-lagstiftningen inom området,

Vårt förslag

Vi har utarbetat ett förslag till stoppregel som uppfyller ovanstående genom att

- Inga nya anläggningar tas in i elcertifikatsystemet efter 2021 (tidsstopp)
- Tilldelningen av certifikat stoppas efter 696 miljoner utfärdade certifikat inom det svensk-norska elcertifikatsystemet ("tilldelningsstopp").
- Kvotkurvan komprimeras med något högre kvoter i början av perioden.

Tidsstopp 31 december 2021

Tidsstoppet syftar till att begränsa överkompensation till nya anläggningar som inte behöver elcertifikat för sin lönsamhet.

Det är även naturligt att sätta samma tidsstopp som det nuvarande norska i syfte att eftersträva samma spelregler på den gemensamma elcertifikatmarknaden.

Tilldelningsstopp vid 696 miljoner utfärdade elcertifikat

Utgångspunkten för tilldelningsstoppet är att säkerställa balansen i systemet så att det inte utfärdas fler elcertifikat än som efterfrågas under perioden¹ - för att säkerställa en fungerande marknad med prisbildning.

Datum för när tilldelningsstoppet inträffar beror helt på vilken volym som kommer in i systemet före tidsstoppet. Vår bedömning är att denna tidpunkt kommer att inträffa runt 2029 vid en överutbyggnad om ca 13 TWh. Anläggningar får därmed endast tilldelning av elcertifikat fram till denna tidpunkt.

Tilldelningsstoppet ger på så vis en mer rättvis fördelning av intäkter mellan nya och gamla investeringar med hänsyn till teknikutvecklingen, genom att tilldelningsperioden blir kortare desto nyare investeringen är.

Komprimerad kvotkurva

Kvotkurvan komprimeras där kvoterna från år 2036 alternativt 2037 och framåt läggs på tidigare år och omfördelas med en något högre kvoter i början av perioden. Det motverkar underkompensering till befintliga producenter i början av perioden och minskar överkompensering till nya anläggningar i slutet av perioden. Dessutom minskar den administrativa kostnaden att avsluta systemet betydligt tidigare än år 2045.

Systemet kan teoretiskt sett avslutas samma år som sista tilldelningen inträffar, mellan åren 2029 och 2036 beroende på tillkommande volym och villkor för befintliga anläggningar. För att undvika för stora årliga kostnader för elkonsumenten är det dock fördelaktigt att förlägga denna tidpunkt antingen till år 2035 eller 2036. En senare vald tidpunkt riskerar att istället skapa för stort överskott för att möjliggöra prisbildning och därmed göra förslaget verkningslöst. Se mer under ekonomiska konsekvenser för elkonsumenten.

Lika spelregler mellan Sverige och Norge

För att undvika konkurrenssnedvridning mellan investeringar i Sverige och Norge är det viktigt att eftersträva lika spelregler mellan länderna.

Att samma spelregler ska gälla för investeringar i Sverige och Norge är ett rimligt krav från svensk sida, inte minst eftersom Norge förväntas få uppemot 6 TWh utbyggnad finansierad inom det svenska åtagandet om 18 TWh ny förnybar elproduktion till 2030. Från norsk sida borde införandet av ett gemensamt tilldelningsstopp även ligga i Norges intressen av samma skäl som anförts för svensk del ovan.

¹ Total ambition inom ramen för det svensk-norska elcertifikatsystemet = 28,4+18=46,4 TWh.
46,4 TWh under 15 års tid ger totalt 46,4*15=696 miljoner elcertifikat.

Om Norge trots det behåller sin regel om tilldelningsperiod för befintliga och nya investeringar under 15 års tid men senast 31 december 2035, måste Sverige kompensera det genom kortare tilldelningsperioder.

Hantering av befintliga godkända anläggningar för elcertifikat

Befintliga svenska anläggningar godkända för elcertifikat före ikraftträdandet av den nya lagstiftningen kan hanteras på samma sätt som med norska anläggningar.

I praktiken skulle dessa anläggningar fortfarande gynnas av vår föreslagna lösning framför Energimyndighetens förslag eftersom en kortare tilldelningsperiod med ett värde på elcertifikaten är mer fördelaktigt än full tilldelningsperiod med nollpriser. Detta gör retroaktiviteten därför mer till en lagteknisk fråga.

Om godkända anläggningar för elcertifikat fram till ikraftträdandet av de nya reglerna fortsättningsvis ändå ska få 15 års tilldelning, behöver tilldelningsperioden kortas ned ytterligare något för svenska projekt för att kompensera för tilldelningarna från dessa anläggningar.

Hantering av osäkerhet kring tilldelning och avvikelser från normalårsproduktion

Även vid ett stort överskott kan några år på rad med stora avvikelser från normalårsproduktionen innebära en ökad risk för knapphet i systemet.

Att inte låta svenska befintliga anläggningar eller norska anläggningar omfattas av de nya reglerna skulle även innebära att man behöver reservera en tilldelningsvolym för dessa anläggningar från de 696 miljoner certifikaten utifrån en uppskattad normalårsproduktion. Om den visar sig för låg kan även det bidra till knapphetssituation i slutet av perioden.

Utifrån detta kan det vara motiverat med en viss tilldelningsbuffert utöver de 696 miljoner elcertifikaten. Behovet är dock avhängigt hur långt utsträckt kvotkurvan är eftersom risken för knapphet ökar ju mer komprimerad kvotkurvan är där bara ett år gör stor skillnad på balansens utveckling. Med andra ord får en tilldelningsbuffert främst anses vara aktuell om den svenska kvotkurvan avslutas 2035. Se mer under ekonomiska konsekvenser för elkonsumenten.

Värna förutsägbarheten hos nya investeringar

Eftersom en större andel av energibranschen idag känner till vårt förslag om ett tidstopp 31 december 2021 bör det inte vara ett problem utifrån förutsägbarheten om tidstoppet inträffar nära inpå ikraftträdandet av de nya bestämmelserna.

Det är viktigt att värna förutsägbarheten hos nya investeringar genom att införa regelbunden och uppdaterad statistik över hur många elcertifikat som återstår och vid vilken tidpunkt som tilldelningen förväntas upphöra för olika anläggningar.

Det är viktigt att den definition som idag tillämpas för när en anläggning betraktas som installerad inte ändras. D.v.s. anläggningen är installerad när den har möjlighet att leverera el till nätet, vilket även är samma definition som Svensk Vindenergi använder i sin statistik.

Det bör fortsättningsvis vara möjligt att enbart ansöka om elcertifikat för delar av en anläggning med hänsyn till förutsägbarheten hos större pågående byggprojekt.

Ekonomiska konsekvenser för elkonsumenten

Enligt prissimuleringar från THEMA Consulting Group² väntas förslaget av naturliga skäl ge en högre kostnad för elkonsumenten än Energimyndighetens förslag som innebär nära noll-priser från 2021 och en kraftig underkompensering till befintliga investeringar till följd av att systemet havererar.

Däremot förväntas förslaget inte ge högre elcertifikatkostnader jämfört med vad Energimyndigheten i tidigare konsekvensanalys visat att den kan bli genom finansiering av de nya 18 TWh inom ramen för energiöverenskommelsen (ca 3,2 öre/kWh). Detsamma gäller i jämförelse med elkonsumenternas historiska kostnader för elcertifikatsystemet.³

²² THEMA Consulting Group 2019, Costs of date/issuance stop rule in the elcertificate market, [Länk](#)

³Energimyndigheten 2017, Kontrollstation 2017. [Länk](#)

Även med en kvotkurva som är bättre anpassad för den snabba utbyggnaden kommer det att uppstå ett stort överskott på elcertifikat som mer eller mindre håller i sig perioden ut. Det gör att risken för höga priser på grund av väder och vind blir låg. Likaså anser vi att risken för marknadsmanipulation är liten utifrån att överskottets storlek förväntas vara mycket stort och detta under så lång tid. Det skulle krävas att aktörer sparar väldigt stora volymer för att åstadkomma knappheten.

Därmed borde flera av de utmaningar i ett stängt system som Energimyndigheten beskrivit i sin rapport kunna hanteras av denna stoppregel samtidigt som det finns förutsättningar för en fungerande elcertifikatmarknad.

Vid det senaste årets knapphetssituation har priset som mest varit uppe i 25 öre/kWh och vi bedömer en låg risk för höga elcertifikatpriser med vårt förslag. Om man från politiskt håll skulle göra en annan bedömning, kan införandet av ett pristak vara en åtgärd för att skydda elkonsumenten från höga elcertifikatpriser.

Hur kvoterna fördelas mellan åren och vilket slutår man sätter kommer få stor betydelse för prisutvecklingen. Men även en kvotkurva med något högre kvoter i början av perioden gör att genomsnittet över hela perioden hamnar under den nivå som Energimyndigheten bedömde att energiöverenskommelsen skulle innebära för elkonsumenten.

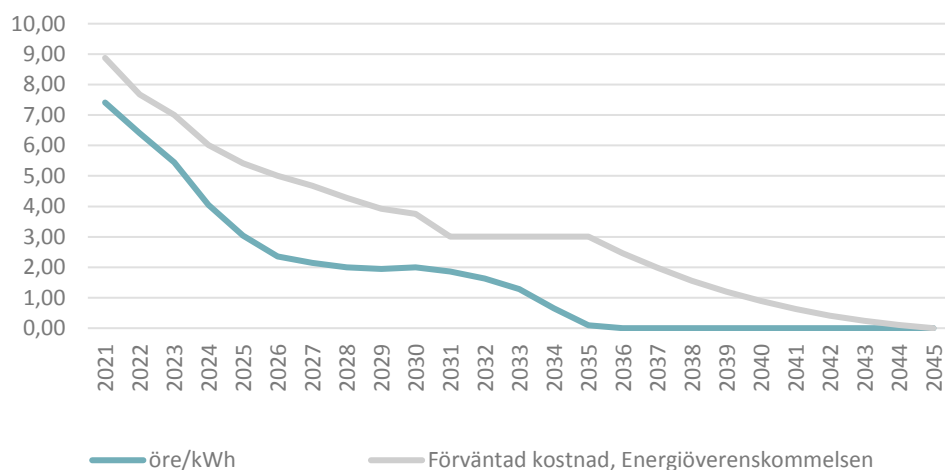

Bild 1. Kostnad för elkonsumenten med vårt förslag jämfört med ursprunglig förväntad kostnad enligt energiöverenskommelsen. Källa: THEMA Consulting Group

För helhetsbilden är det även viktigt att ta hänsyn till den elprispressande effekten av att mer förnybar elproduktion kommer in i elsystemet. Enligt tidigare bedömningar från Energimyndigheten och Sweco innebär utbyggnaden av förnybart en elprispressande effekt, allt annat lika med uppskattningsvis 3-9 öre/kWh lägre vid ytterligare 18 TWh⁴.

Genom att målet nås cirka 10 år i förväg får elkonsumenten ett lägre elpris som kompenserar för elcertifikatkostnaden.

I takt med att Sverige blir en allt större del av en integrerad europeisk energimarknad kan det vara värt att uppmärksamma att få andra länder har haft så låg kostnad för stödsystem till förnybar elproduktion som Sverige⁵

⁴ Sweco 2014, Förnybar el och utlandsförbindelser, [Länk](#). Samt Energimyndigheten 2017. Kontrollstation 2017. [Länk](#).

⁵ Energimyndigheten 2018, Den europeiska elmarknaden – elpriser och slutkundspriser. [Länk](#)

Våra viktigaste synpunkter på Energimyndighetens förslag

- Syftet med en stoppmekanism är att förhindra en överutbyggnad inom systemet efter måluppfyllelse.⁶ Energimyndighetens förslag till stoppmekanism träder i kraft nära 10 år efter att utbyggnads målet har nåtts. Förslaget är följaktligen ingen stoppmekanism.
- Förslaget går emot tidigare utfästelser från politiken - att en stoppregel som förhindrar en överutbyggnad ska införas senast vid utgången av 2020. Ett sådant löftesbrott skadar bilden av Sverige som ett politiskt säkert land att investera i och försämrar således investeringsklimatet.
- Det finns ingen logik eller rimlighet i att fortsätta ge stöd åt anläggningar som varken bidrar till måluppfyllelsen eller som behöver stödet för sin lönsamhet – i enda syfte att hålla nere kostnaden för elkonsumenten på bekostnad av befintliga investeringar i systemet.
- Energimyndigheten har byggt sina slutsatser i rapporten på i flera fall tveksamma utsagor och analyser, bland annat vad gäller syftet med stoppregeln och konsekvenserna för investeringarna.
- Förslaget innebär att stödsystemet havererar eftersom det saknas förutsättningar för en fungerande marknad. Förslaget förväntas ge nära noll-priser på elcertifikaten från och med 2021. Underkompensationen ger stora negativa ekonomiska konsekvenser för alla befintliga investeringar inom systemet och skickar konstiga signaler till de som har satsat på förnybar elproduktion.
- Att medvetet låta elcertifikatsystemet krascha genom att förhindra balans i systemet är, tvärtemot vad Energimyndigheten skriver, det största marknadsingreppet man kan göra och är att likställa med retroaktiva ändringar eftersom producenter av förnybar elproduktion i praktiken endast skulle få stöd till och med år 2020.
- Förslaget tar bort den förutsägbarhet som funnits eftersom investeringarna har förväntat sig en stoppregel som förhindrar en överutbyggnad inom systemet. Det bidrar heller inte till måluppfyllelse eftersom målet redan har överträffats med ca 9 TWh sett till tagna investeringsbeslut.
- Förslaget innebär onödiga kostnader för att administrera ett havererat stödsystem med värdelösa elcertifikat i över 20 års tid.
- Förslaget går emot såväl förnybarhetsdirektivet som det reviderade förnybarhetsdirektivet - som anger att medlemsländerna ska garantera korrekt fungerande nationella stödsystem med hänsyn till investerarförtroendet och inte genomföra åtgärder som kan drabba befintliga investeringar negativt.⁷ Dessutom går det emot principerna i EU:s styrningsförordning om ökad säkerhet för investeringarna och investeringsfrämjande.⁸

⁶ Proposition 2016/17:179 - Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017. [Länk](#)

⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG, paragraf 25. [Länk](#)

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001, paragraf 22 och artikel 6. [Länk](#)

⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999, kapitel 1, artikel 1. [Länk](#)

Detaljerade synpunkter på Energimyndighetens förslag

Observera att rubrikerna nedan är direkt hämtade från Energimyndighetens rapport.

1.2 Elcertifikatsystemets syfte och tidigare skrivningar om stoppmekanism

Energimyndigheten skriver att elcertifikatsystemet är ett marknadsbaserat system. Men detta är endast delvis sant eftersom efterfrågan helt och hållet är politiskt styrd via fastställda kvoter. Därmed är marknaden beroende av politiska åtgärder för att fungera, såsom regelbundna tekniska justeringar, transparens och förutsägbarhet för att underlätta för marknadsaktörerna att fatta rätt beslut.

Genom åren har politiken konsekvent skyddat efterfrågesidan på bekostnad av producentsidan.

Ett exempel är att producenter av förnybar elproduktion mellan åren 2010 och 2016 fick mindre i ersättning på grund av ett stort överskott av elcertifikat. Överskottet hade byggts upp främst till följd av att Energimyndigheten hade överskattat utvecklingen av elförbrukningen – samtidigt som politikerna medvetet väntade med att justera kvoterna genom tekniska justeringar. Enligt beräkningar av Svensk Vindenergi ledde det till ett elcertifikatpris som i genomsnitt var ca 4 öre/kWh lägre mot vad det borde ha varit över perioden.

Balans mellan utbud och efterfrågan är centralt för att elcertifikatmarknaden ska kunna fungera. En stoppregel har därför varit en saknad del för en fungerande marknad men som politiken, som ett led i energiöverenskommelsen, utlovat att införa senast vid utgången av 2020:

"Det är införandet av en stoppmekanism som ska användas för att förhindra överutbyggnad av elproduktion av förnybar el"

"Avsaknaden av en stoppregel i Sverige kan leda till ett överutbud av elcertifikat och därmed en priskollaps". "Sverige bör därför inför en stoppregel som ska bidra till balans mellan utbud och efterfrågan på elcertifikatmarknaden".⁹

2.1 Snabb utbyggnad av förnybar elproduktion

Tyvärr har transparensen och förutsägbarheten genom åren varit bristfällig i systemet. Framförallt när det gäller hur mycket som återstår att ta investeringsbeslut på. Även om detta förbättrades med Energimyndighetens kvartalsvisa statistik har uppgifterna släpat mycket. Det har försvårat för marknadsaktörerna att fatta rationella beslut. I mars 2019 hade målet överträffats med ca 9 TWh om man inkluderar tagna investeringsbeslut. Vi bedömer att målet kommer att nås i slutet av 2020 eller senast under 2021.

Måluppfyllelse	Bio	Sol	Vatten	Vind	Totalt	Återstår
Sverige	5	0	1	31	37	-4
Norge	0	0	7	11	18	-5
Total	5	0	8	42	56	-9

Bild 2. Sammanställning måluppfyllelse, Källor: Energimyndigheten och Svensk Vindenergi

2.2 Stora reserver av elcertifikat

Vi delar Energimyndighetens bedömning att ett mycket stort överskott av elcertifikat kommer att uppstå om systemet tillförs mer elproduktion efter måluppfyllelse. Det gör det angeläget att anpassa kvotkurvan efter den snabba måluppfyllelsen. Detta för att undvika först en lång period med väldigt stort överskott som riskerar att ge underkompensation till befintliga investeringar och sedan en period som istället kan ge överkompensation till de senaste investeringarna.

⁹ Proposition 2016/17:179 - Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2017. [Länk](#)

Det bör eftersträvas att inte ha kvar elcertifikatsystemet längre än nödvändigt eftersom det leder till onödiga administrativa kostnader.

2.3 Huvudskäl till den snabba utbyggnaden

Energimyndigheten gör en bra beskrivning av huvudskälen till den snabba utbyggnaden, där den snabba kostnadsutvecklingen och en långsiktig politisk stabilitet i och med energiöverenskommelsen har varit de viktigaste orsakerna. Energimyndigheten skriver

”Investeringarna kan också ha skett utifrån en bedömning att en reglering ska införas för att förhindra en överutbyggnad och garantera ett fortsatt pris på elcertifikaten.”

Vi bekräftar att löftet om att införa en stoppregel har varit en förutsättning för att investeringarna sedan energiöverenskommelsen har blivit av. Branschen stod för en liknande situation för drygt två år sedan när det dåvarande målet 28,4 TWh nästan hade passerats om man inkluderade investeringsbeslutade projekt - samtidigt som det då ännu inte fanns politiskt beslut på införandet av en stoppregel.

Förlängning och utökning av ambitionen tillsammans med löftet om att en stoppregel ska införas senast 2020 skänkte den trygghet som behövdes för att investeringarna återigen skulle ta fart. Sedan energiöverenskommelsen har ca 62 miljarder SEK investerats i ny vindkraft, enbart i Sverige.¹⁰

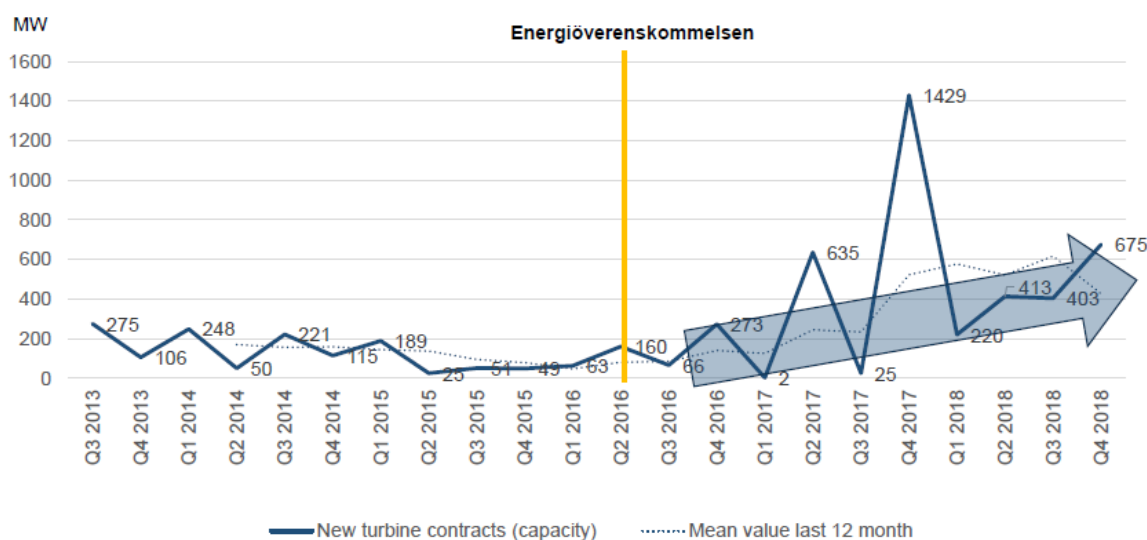

Bild 3. Utveckling tagna investeringsbeslut i Sverige per kvartal

3.1 Kriterier som en stoppmekanism ska uppfylla

Vi delar Energimyndighetens syn på vilka kriterier som är viktiga för en stoppregel. Däremot saknas det viktigaste kriteriet, nämligen en stoppregel som säkerställer balans i systemet i enlighet med den proposition som anknyter till energiöverenskommelsen.¹¹

Dessutom ska stoppregeln vara förenlig med EU-lagstiftningen. Där anges betydelsen av att värna investerarförtroendet och fungerande nationella stödsystem.

Vi håller även med Energimyndigheten om att det så långt som möjligt ska undvikas att påverka den grundläggande funktionen i elcertifikatsystemet - en fungerande handel med elcertifikat som ger kostnadstäckning för investeringarna i förnybar elproduktion.

¹⁰ Svensk Vindenergi, 62 miljarder i investeringar. [Länk](#)

¹¹ Proposition 2016/17:179 - Nytt mål för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatsystemet 2017. [Länk](#)

3.2 Energimyndighetens förslag – datumstopp 2030

Energimyndigheten föreslår ett tidsstopp 31 december 2030, trots att målet förväntas nå senast 2021. Därmed är förslaget i praktiken samma sak som att inte införa en stoppregel alls och nyttan med förslaget kan därför starkt ifrågasättas.

Förslaget bidrar inte till ökad förutsägbarhet. Snarare tar förslaget bort den förutsägbarhet som funnits eftersom investerarna har förväntat sig en stoppregel som förhindrar en överutbyggnad inom systemet.

Energimyndighetens skriver att förslaget bidrar till måluppfyllelse - men det stämmer inte. Måluppfyllelsen är redan avklarad. Det finns idag cirka 9 TWh investeringsbeslutade projekt utöver målsättningen och troligtvis ytterligare 4 TWh som hinner uppföras i Sverige eller Norge innan utgången av 2021.

Energimyndigheten skriver att datumstopp 2030 inte ger ekonomiska incitament att tidigarelägga utbyggnaden. Vi anser att detta är irrelevant utifrån att marknadsaktörer fram till att beslutet om stoppregel tas i riksdagen kommer agera utifrån olika tänkbara lösningar. Eftersom en lagändring kan förväntas gälla tidigast 1 januari 2020 skulle exempelvis ett tidsstopp 31 december 2021 kombinerat med åtgärd för att säkerställa balans i systemet, få en försumbar effekt i utbyggnad jämfört med Energimyndighetens förslag. Detta eftersom det är få projekt som både skulle hinna tidigarelägga sina investeringsbeslut och hinna uppföra anläggningen mellan dessa två datum.

4 Balans mellan utbud och efterfrågan

Vi tycker det är beklagligt att Energimyndigheten avfärdar alla remissinstanser som lämnat inspel till kontrollstation 2019 och som har förordat en stoppregel som stänger systemet i balans.

Vi anser, liksom Energimyndigheten, att utgångspunkten ska vara att behålla elcertifikatsystemets marknadsbaserade del så långt som möjligt. Avsaknad av en stoppregel som stänger systemet i balans är däremot ett hinder för en fungerande marknad.

I ett till hälften marknadsbaserat system är regelbundna åtgärder i form av tekniska justeringar, en nödvändighet för balans i systemet och god marknadsfunktion. På samma vis är det viktigt att säkerställa att det inte tillåts mer kraftproduktion in i systemet än vad som efterfrågas utifrån via kvoterna.

Energimyndigheten skriver att vindkraften nu är så pass billig att den kan byggas utan stöd och att priset på elcertifikat därför bör bli mycket lågt med hänvisning till stödsystemets marknadsbaserade funktion. Priset styrs dock av en rad olika faktorer och det är därför ett förenklat förstående att elcertifikatpriset beror på skillnaden mellan produktionskostnad och elpris för den senaste anläggningen som kommer in i systemet. Att terminspriserna för 2021 och framåt är så låga avspeglar snarare en avsaknad av en verkningsfull stoppmekanism och en kvotkurva som är anpassad för den snabba utbyggnaden.

Att införa en verkninglös stoppregel och därmed medvetet låta stödsystemet haverera i syfte att åstadkomma noll-priser går emot principen att garantera fungerande nationella stödsystem i enlighet med paragraf 22 i förnybarhetsdirektivet.

Eftersom det inte fanns fastställt när elcertifikatsystemet infördes att anläggningar av förnybar elproduktion - nya som gamla - endast har rätt till ersättning fram den tidpunkt då förnybara anläggningar kan byggas utan stöd, kan ett sådant medvetet val strida mot artikel 6 i det reviderade förnybarhetsdirektivet.¹²

Paragraf 22

Ett viktigt sätt att uppnå målet för detta direktiv är fortsättningsvis att garantera korrekt fungerande nationella stödsystem enligt direktiven 2001/77/EG och 2009/28/EG, för att upprätthålla investerarnas förtroende och ge medlemsstaterna möjlighet att utforma

¹² Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/28/EG, paragraf 25. [Länk](#)
Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001, paragraf 22 och artikel 6. [Länk](#)

effektiva nationella åtgärder avseende sina respektive bidrag till unionens mål för förnybar energi för 2030 och de nationella mål som de fastställt för sig själva.

Artikel 6. Det ekonomiska stödets stabilitet

1) Utan att det påverkar anpassningar som är nödvändiga för att följa artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget, ska medlemsstaterna säkerställa att nivån på, och villkoren för, det stöd som beviljas för projekt som avser förnybar energi inte ändras på ett sätt som inverkar negativt på de rättigheter som ges inom ramen för stödet eller undergräver lönsamheten för de projekt som redan har beviljats stöd.

2) Medlemsstaterna får anpassa nivån på stödet i enlighet med objektiva kriterier, förutsatt att sådana kriterier har fastställts vid den ursprungliga utformningen av stödsystemet

Förslaget kan även strida mot EU:s antagna styrningsförordning som reglerar att lagstiftningen inom EU ska

”bidra till ökad klarhet om rättsläget och ökad säkerhet för investerarna, samt till att möjligheterna till ekonomisk utveckling, investeringsfrämjande, sysselsättningsskapande och social sammanhållning kan utnyttjas fullt ut”.

Enligt samma förordning ska varje land i sin nya energi - och klimatplan precisera:

”Hur befintliga och planerade styrmedel och åtgärder kommer att locka till sig de investeringar som behövs för att de ska kunna genomföras.” 13

Eftersom Energimyndighetens förslag förväntas leda till kraftigt försämrat investerarförtroende, skulle det bli svårt för regeringen att leva upp till ovanstående om Energimyndighetens förslag genomförs.

4.3 Balans krävs inte för måluppfyllelse

Det stämmer att målet kommer att nå oavsett stoppregel. I skrivande stund finns ca 9 TWh överutbyggnad inom systemet. Merparten av investeringarna sedan energiöverenskommelsen har beslutats utifrån utfästelsen att det senaste 2020 ska införas en stoppregel som förhindrar överutbyggnad. Många av dessa investeringar hade antagligen inte blivit av om det varit känt att stoppregeln skulle vara verkningslös. Se mer under 2.3 Huvudskäl till den snabba utbyggnaden.

4.4 Marknadens förtroende

Energiöverenskommelsen innebar lättnader för vattenkraften och kärnkraften samtidigt som förnybar elproduktion utlovades stöd för ytterligare 18 TWh och en stoppregel inom elcertifikatsystemet. Detta gav den stabilitet och trovärdighet som behövdes för att investera de ca 62 miljarder som satsat sedan överenskommelsen.

Att medvetet avstå från att infria de politiska löftena om ett fungerande stödsystem är det största marknadsingreppet man kan göra. Det kan likställas med en retroaktiv ändring eftersom det i praktiken innebär att producenter av förnybar elproduktion endast ska få stöd till och med år 2020.

Energimyndigheten skriver att ingen politisk åtgärd har vidtagits för att försämra regelverket för befintliga anläggningar och att införandet av en stopmekanism är en justering av regelverket som enbart kan gynna producentkollektivet gentemot de kvotpliktiga eftersom det begränsar det möjliga utbudet av elcertifikat. Det är sant att regelverket i dagsläget saknar en stoppregel, vilket också är den största svagheten med nuvarande system och anledningen till varför politikerna har valt att ändra regelverket. Det finns heller ingen logik eller rimlighet i att fortsätta

¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999, kapitel 1 artikel 1. Samt kapitel 2 artikel 8, [Länk](#)

ge stöd åt anläggningar som varken bidrar till måluppfyllelsen eller som behöver stödet för sin lönsamhet – i enda syfte att hålla nere kostnaden för elkonsumenten på bekostnad av befintliga investeringar i systemet.

Alla förlängningar och utökningar av ambitioner i systemet har missgynnat befintliga investeringar i systemet genom konkurrensnedvridning mellan gamla och nya investeringar. Både den snabba teknikutvecklingen och de politiska åtgärderna har varit svåra för investerarna att förutse. Branschen har därför tidigare efterfrågat en gradvis utfasning av stödet till nya anläggningar.

Energimyndigheten bedömer att investeringsviljan framöver inte påverkas i någon större utsträckning av vilken stoppmekanism för elcertifikat som införs. Baserat på ekonomiska kalkyler kan detta stämma men ser man till den förtroendeskada hos investerarna som uppstår om politikerna inte avslutar elcertifikatsystemet på ett ansvarsfullt sätt, kommer Sverige att betraktas som ett mindre säkert land att investera i.

Ökad politisk risk innebär även ökat avkastningskrav och en fördyring av investeringar i förnybar elproduktion, allt annat lika.

4.5 Konsekvenser för tidiga investerare

Energimyndigheten skriver att branschen lämnat synpunkter på att det är viktigt att värna de tidiga investerarna och gör bedömningen att det skulle vara de allra tidigaste investerarna som avses. En slutsats är att förslaget endast påverkar dem i några års tid eftersom de redan har fått stöd i systemet under en längre tid. De investerare som vi dock även har haft i åtanke och som troligtvis skulle underkompenseras mest genom Energimyndighetens förslag, är de som kommit in i systemet i mitten av 2010-talet.

4.6 Slutsats om balans

Energimyndigheten anser att det inte ska vara ett mål att genom stoppmekanismen säkerställa balans i systemet. De har missat att balans mellan utbud och efterfrågan alltid har varit hörnstenen i en fungerande marknad och det primära syftet med en stoppmekanism - att förhindra en överutbyggnad inom systemet.

4.7 Konsekvenser för aktörer och marknadens funktion

Energimyndigheten skriver att marknadsaktörerna kommer att bete sig annorlunda när en stoppmekanism har trätt i kraft, där elcertifikatpriset inte påverkas av utbyggnadstakten.

Vi bedömer att elcertifikatpriset i ett stängt system huvudsakligen skulle styras av de faktorer som bestämmer spotpriset idag, d.v.s. utbud och efterfrågan på elcertifikat, främst relaterat till väder och vind samt risken för knapphet i systemet.

5.1.1 Marknad och konsekvenser vid ett permanent överskott av elcertifikat

Vi delar Energimyndigheten bedömning att elcertifikatpriset snabbt skulle gå mot noll med Energimyndighetens förslag.

Energimyndigheten skriver att det är elkonsumenten som skulle tjäna på ett sådant scenario men understryker även att de samtidigt förlorar på högre nätkostnader till följd av övergången till ett 100 procent förnybart elsystem. Detta är ett väldigt förenklat påstående eftersom merparten av alla nätinvesteringar sker på grund av reinvesteringsbehov som finns oavsett omställningen. Dessutom är grundregeln att alla producenter får bära de kostnader som de själva åsamkar till följd av nätanslutningen.¹⁴

Det är även anmärkningsvärt att Energimyndigheten denna gång, till skillnad mot i tidigare rapporter, inte tar upp den elprispressande effekt som elkonsumenterna åtnjuter när det tillförs mer förnybar el allt annat lika och som mer än väl kompenserar för elcertifikatkostnaden.¹⁵

Med även hänsyn till det pressade elpriset i beräkningen leder Energimyndighetens förslag till att elkonsumenten överkompenseras på bekostnad av de befintliga investeringarna i systemet.

¹⁴ Svenska kraftnät 2017, Systemutvecklingsplan. [Länk](#)

¹⁵ Sweco 2014, Förnybar el och utlandsförbindelser, [Länk](#).

5.1.2 Marknad och konsekvenser vid balans mellan tillgång och efterfrågan

Energimyndigheten gör bedömningen att det finns en påtaglig risk för att priserna på elcertifikat blir mycket höga under de minst 15 år som marknaden är stängd.

Även med en lösning som stänger systemet i balans och åtgärder för att anpassa kvotkurvan efter den snabba utbyggnaden förväntas dock överskottet ligga i intervallet 30 till 40 miljoner elcertifikat för resten av perioden. Hittills har överskottet som mest varit upp i 18 miljoner elcertifikat. Det innebär låg risk för knapphet i systemet även under vindfattiga år och mindre incitament att spara elcertifikat för framtiden.

Vid det senaste årets knapphetssituation har priset som mest varit uppe i 25 öre/kWh. Om man från politiskt håll gör bedömningen att det finns stor risk för höga elcertifikatpriser är det mer ansvarsfullt att i så fall införa ett pristak än att medvetet låta ett stödsystem kollapsa.

5.1.3 Risk för marknadsdominans och bristande konkurrens

Energimyndigheten argumenterar mot sig själva när de beskriver en ökad risk för marknadsdominans till följd av konsolidering om lönsamheten går ner för befintliga producenter av förnybar elproduktion. Det talar snarare för ett behov av att säkerställa tillräcklig lönsamhet i befintliga anläggningar inom elcertifikatsystemet.

5.2 Elpriset och lönsamhet för producenter

Det stämmer att ett stigande elpris i vissa fall kan bidra till att lönsamhetsmässigt kompensera för utebliven ersättning för elcertifikaten. Detta gäller dock inte för de aktörer som ingått PPA-avtal, vilka har stått för de allra största volymerna de senaste åren. Även om elpriset ökat det senaste året är det ingen garanti för att utvecklingen ska fortsätta. Dessutom kan lönsamheten motverkas av en uppgång i räntor, där räntorna den senaste tiden legat på en historiskt låg nivå. Vi ser det slutligen heller inte som ett legitimt skäl till att förstöra elcertifikatmarknaden.

Stockholm den 2019-04-05

Charlotte Unger Larsson
Vd Svensk Vindenergi

Jeanette Lindeblad
Ordförande Svensk Vindkraftförening

Mattias Wondollek
Ansvarig Marknad Svensk Vindenergi

Carl-Arne Pedersen
Vice ordförande Svensk Vindkraftförening

